

ŞAHVERƏN CAVADA GECİKMİŞ MƏKTUB

Şahverən Cavad uzaqdan gələn imzadır. Təqvim mənasında götürü-rəm. Adını eşitdiyim, üzünü gördü-yüm, fəqət yazılıyla, şeirləriylə tanış olmadığım söz adamı. Hələ bir yaş da məndən böyükdür. Ədəbiyyata təx-minən eyni vaxtda gəlsək də, bircə misrasıyla tanış deyildim. Sadəcə rastma çıxmayıb. Son bir ayda 2021 ci ildə çap olunan qalın və qalan kitabıyla tanış oldum, oxudum, oxu-dum yox ey, gözümə təpdim.

*Ötən xatirələr laylam tək şirin,
Gözümün qarası, ağı kimidir.
İndi mən Fərhadam, bu dünya Şirin,
Ömür də Bisutun dağı kimidir.*

Əzizim Şahverən Cavad, tərədən dırnağa, sözdən səsəcn diridir. Bu şeir böyük mənada poeziyadır. Təsəvvür elə bu yaşda, bu başda məni təəccübləndirə bilir bu obrazlı düşüncə tərz. Hər şey memar dəqiqliylə ölçülü-biçili. Adətən ölçülü - biçili yazılar soyuq olur. fəqət bu sözdər misrada olan istilik, emosiya qarışıq obrazlı təfəkkür oxucunu uzaqdan çağırır. Misralar sudan təzəcə çıxarılan balıq kimi diri və çevikdir, oyur oyur oynayır. Yaxşı, deyək ki, mən bilmirdim, mən tanış deyildim bu obrazlı düşüncə tərzilə. Bilənlər ki, var idi, niyə təqdir edilmir sözbə bu cür yanaşma tərz. İndi mən Fərhadam, bu dünya Şirin, ömür də Bisutun dağı kimidir". Bəlkə mən hissə qapılıram. Hər halda ədəbi mühitdə paçka-paçka təqdir edilən şeirlə, nəzm parçasını ayıra bilərəm. Yadıma gəlir səksəninci illərdə rəhmətlik Məmməd Aslanın orta səviyyədə dediyi bu beyt ağız-ağız gəzirdi;

Bu dağlar xan əslidi

Məmməd Yanıq Kərəmdü .

Hörmətli Şahverən Cavad, əlli illik yaradıcılıq fəaliyyətimdə qəti qərara gəlmişəm ki, şeir, ədəbiyyat taledir . Qələm adamları da o talenin daşıyıcıları. Yaradıcılıq səviyyəndən asılı olmayaraq, ya ədəbi taleyin gətirir, ya da gətirmir. "Gətirmir" o mənada ki, təbliğata meyilli olursan, hamıyla dil tapa bilmirsən, heç ona cəhd eləmirsən, qapılar döymürsən, haqqını heç kimin qanı dişindən qoparıb çıxartmırsan...

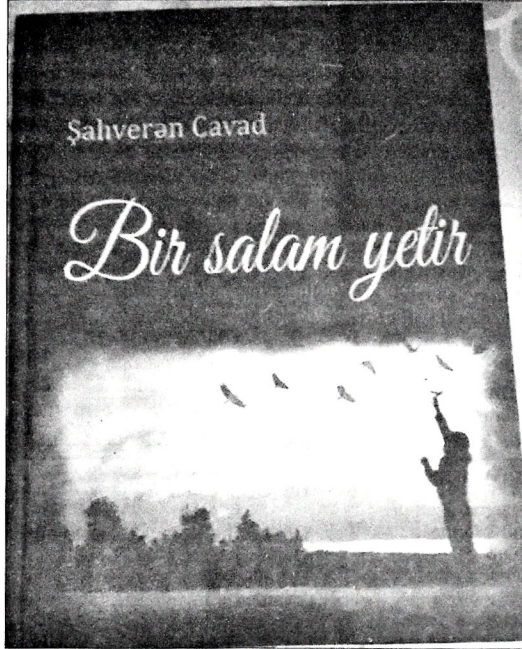
Sadəcə oturuş şeirini yazırsan. Elə bilirsən ki, layiqli qiymətini tabaqda gətirib qoyacaqlar stola... Sən də rahat -rahat baxıb xoşallanacaqsan. Arada yazacaqsan ki;

*Xatirə ovuna çıxırsan bəlkə,
Bu dünya mənə də tanışdı, tanış.
Dərdimi deməyə adam tapmıram,
Apar dərdlərimi sulara danış.*

Həmən "dərdini deməyə tapmadı-ğın adamlar "səni yarandığın günə elə peşiman eləyəcəklər ki, baxıb öz- özünə içindən ovulacaqsan. Adını adlar içindən siləcəklər, cismini gör-məməzliyə vuracaqlar... Və başlaya-caqlar dəstə qurub özlərinin ötür -ötür oyununa...

Təbiidi ki, bunlar sənin də tale-yindən keçib, Şahverən Cavad ! Haqqın ola -ola kənara çəkilməyin, əyalətdən, Astaradan şeir, sənət caməsinə sakit -sakit seyr eləməyin o övqatdan soraq verir . Bir də Şahverən Cavad, sağlam ədəbi mühit dürrüst cəmiyyətin övladıdır, bətinə çirkab olan cəmiyyət sağlam mühit doğa bilməz - bu mümkün deyil . Yazdığın kimi;

Kirli vicdanları pak edər Azan,

*Yerə insaf göndər, Yaradan - yazan.
Bir yol "Ruhani" çal ay qoca Ozan,
Qurtulaq əzabdan bir çilə kimi .*

Şeirləri oxuduqca ruhum təzələnir . Şeirdən - şeirə keçdikcə həyəcanımı, marağımı gizlədə bilmirəm. Harday-mış bu şair, mən niyə görməmişəm bunu?

Nə vaxtsa oxumuş olsaydım mütləq maraqlı bir şair kimi bu imza haqqında yazardım, onun şeirlərini təqdir eləyirdim. Heç yazmamaqdan, gec də olsa yazmaq yaxşıdır . Bu misralara fikir verək :

*Bəlkə axar suya bənzəyirik biz,
Haqdan axan sular cilova gəlməz .
Mən ki, qismətimi qızıl balıq tək,
Küsdürdüm, bir daha tilova gəlməz. Səhman,*

nizam, şeirin estetikası, söz düzüümü, şeirə, sənətə bələd bir şairin susmayan ilhamından soraq verir. Kitaba əməkdar elm xadimi Məhər-rəm Qasımlı ön söz yazıb. Şairin ilhamını və şeirlərini təqdir eləyir . Son sözün müəllifi isə sinif yoldaşı Mehman Qaraxanoğlunun yozumunda şairin poetik duyğuları ilmə-ilmə "açılır". Mehman Qaraxanoğlu yazır ;

*"Rəfdə toz altında qalan kitab tək,
Adım bir kimsənin yadına düşmüşür.
Ömrüm arıları uçan bir pətək,
İndi qarışqa da yaxına düşmüşür .*

Qəribədir mənə tanıtığım Şah-verən Coşqunun qələmindən çıxıb bu misralar! Bəli, səhv eşitmədiniz coş-qunun. O Coşqun ki, saatlarla evləri-nin qarşısından axıb gedən dəli -dolu dağ çayımız Təngərüdçayını hələ heç kimsənin danışdıra bilmədiyi bir dildə danışdıraraq,onun " qılığına girdi " və ondan yaşadığı doğma kəndinə sonsuz sevgi əlaməti olaraq adının "dəyiş-dirilməsinə " rüxsət istədi"...

Bu həssas detallar elə bir məqamı yadıma saldı ki,...

Təzə - təzə şeir yazanda mən də "Coşqun "təxəllüsüylə yazmışam . Şahverən "Cavad "a qayıtdığı kimi, mən də "Qoşqar"a döndüm . Görünür bu cür sentimentallıq əksər yaradıcı qələm adamında olur, get - gedə durulur, arınır,

arınlanır, öz axarına düşür . Bəlkə də ona görə deyiblər ki, bir ananın övladıdır şairlər ...

... On, on iki il olar Astaradaydım, "Yurd yeri" verilişini hazırlayırdım . Rayonun ziyalısi kimi o da çıxış elədi, yurddan, obadan danışdı . Şair, şeir söhbəti ortaya gəlmədi, nə mən şeirləri barədə söhbət salmadım, nə o üstünü vurmadı . Beləcə bir stəkan çay içib ayrıldıq . Təbi ki, onun Astaranı tərənnum eləyən şeirləri yox idi, indi baxıram iki kitabının heç birində o cür yazılara rast gəlmədim. Çünki, o, tərənnum, vəsf şairi deyil, için əlçatmaz məqamlarına işiq salır, insanın daxili ziddiyyətlərini qabardır. Yəni, əsl şeirin tələb elədiyi məqamlara əl uzadır. Və yaxşıda ki, elədi. O qədər boğazdan yuxarı tərənnumlə vəsf eləyən qələm adamları var ki, əlindən qaçmağa yer tapmaq olmur .

Tam yaradıcı potensialı açılmayan tanıdığım beş - üç şairdən biridi Şahverən Cavad. O imkanın açılma-masının günahı yarı özündədirsə, yarısı da bizdədir .

Bu bazarda hər şey baha, söz ucuz,

Millət baxır kitablara gözücu,

Qapılarda dayanırsa yazıçı -

bizi tutub Füzulinin qarğıışı .

Bu dünyanın, onun adamlarının kimliyini necə usta bir dildə, dupduru obrazla açıb "xırdalayır". Fikrin, poeziyanın estetikasına heyran qal-maya bilmirəm. Mental dəyərlərin, etnoqrafiyanın incə çalarını elə ustalıqla çatdırır ki, təəccüb qarışıq bir maraq oxucunu misraların arxasınca dartıb aparır. Yarısı əyalətin payına düşür, başqa bir yarısı da sivil qaydaları köynəyindən keçirməyən cəmiyyətin bəlasıdır. Söz bazarının ucuz olmasıdır şairi üşüdən, onu sözdən perikdirən. Yoxsa,şair niyə gileylənirdi ki...

Bir şairdən qalan bir kitab da çoxdur. Ədəbiyyat tariximizdə bir şeiri ilə, beş yazısı ilə qalan, zamana bələdçilik eləyən söz adamı çoxdu. Şahverən Cavadın ömürlüyündə cəmi iki kitabı işiq üzü görüb. 1994 -cü ildə "Təkcə sənin xatirinə" və bir də 2021 -ci ildə çap olunan on dörd çap vərəqliq, iki yüz iyirmi səhifəlik " Bir salam yetir" mükəmməl şeirlər kitabı .

İlk səhifədən kitab məni özünə çəkir. Bu maraq səhifədən səhifəyə daha da artır, duyğular axınına düşürsən, önündə yeni üfüqlər açılır . Kitablarda arasında il fərqi açıq - aydın görünür. Şahverəni "sözlə aldadan dünya" nın işləri başı qatır, gözü aldadır. Yaxşı ki, Şahverən Cavadın şeir bağı susmayıb, qırılmayıb .

Yetmişə yan alan yaşla sevgidən umacaq elə bir şey qalmır yaradıcı adamın içində, duyğusunda . O doğmalığı, sözbə olan məhrəmliyi nə yaxşı qoruyub saxlamısan, Şahverən Cavad. O tək sənin üçün deyil, onun bəhrəsini oxucu özü də görür .

Şahverən, ilahi sözbə əyl ki,

Söz olub dünyanın əzəli, ilki.

Mənim yazdıqlarım şeir deyil ki -

Könlümün səsinə qulaq asıram .

Mən özüm-özümə məktub yazıram. Şairliyin birinci məqamı səmimiyyət və etirafdır. Əsas məqamı isə yazılan və yaşadan bilər. Yenə də sənətkar və zaman sınağı qarşısında qalırq. Yazılarına və ruhuna dərin sayğılarla.

Avdı Qoşqar